WYROK TRYBUNAŁU (druga izba)
z dnia 9 marca 2006 r. *

W sprawie C-293/04

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 234 WE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Gerechtshof te Amsterdam (Niderlandy) postanowieniem z dnia 14 czerwca 2004 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 9 lipca 2004 r., w postępowaniu:

Beemsterboer Coldstore Services BV

przeciwko

Inspecteur der Belastingdienst — Douanedistrict Arnhem,

TRYBUNAŁ (druga izba),

w składzie: C.W.A. Timmermans, prezes izby, J. Makarczyk (sprawozdawca), R. Schintgen, R. Silva de Lapuerta i G. Arestis, sędziowie,

* Język postępowania: niderlandzki.

rzecznik generalny: J. Kokott,
sekretarz: R. Grass,

uwzględniając procedurę pisemną,

rozważywszy uwagi przedstawione:

— w imieniu Beemsterboer Coldstore Services BV przez Jana van Nouhuysa, advocaat,

— w imieniu Inspecteur der Belastingdienst — Douanedistrict Arnhem przez G. Wijngaarda, działającego w charakterze pełnomocnika,

— w imieniu rządu niderlandzkiego przez H.G. Sevenster i C. Wissels, działające w charakterze pełnomocników,

— w imieniu rządu włoskiego przez I.M. Braguglię, działającego w charakterze pełnomocnika, wspieranego przez G. Albenzio, avvocato dello Stato,

— w imieniu Komisji Wspólnot Europejskich przez X. Lewisa, działającego w charakterze pełnomocnika, wspieranego przez adwokata F. Tuytschaevera,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 8 września 2005 r.,

wydaje następujący

Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 220 ust. 2 lit. b) rozporządzenia Rady (EWG) nr 2913/92 z dnia 12 października 1992 r. ustanawiającego Wspólnotowy kodeks celny (Dz.U. L 302, str. 1, zwany dalej „kodeksem celnym") zarówno w jego brzmieniu pierwotnym, jak i w brzmieniu nadanym rozporządzeniem (WE) nr 2700/2000 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 listopada 2000 r. (Dz.U. L 311, str. 17).

2 Pytania te zostały przedstawione w ramach sporu między spółką prawa niderlandzkiego Beemsterboer Coldstore Services BV (zwaną dalej „Beemsterboer") a Inspecteur der Belastingdienst — Douanedistrict Arnhem (zwanym dalej „inspektorem") w przedmiocie retrospektywnego pokrycia należności celnych przywozowych.

Ramy prawne

Kodeks celny

3 Artykuł 220 kodeksu celnego w swym pierwotnym brzmieniu stanowił:

„1. Jeżeli kwota należności wynikających z długu celnego nie została zaksięgowana zgodnie z art. 218 i 219 lub została zaksięgowana kwota niższa od prawnie należnej,

to zaksięgowania kwoty należności do pokrycia lub pozostającej do pokrycia należy dokonać w terminie dwóch dni, licząc od dnia, w którym organy celne dowiedziały się o tej sytuacji i miały możliwość obliczyć kwotę prawnie należną, jak również określić dłużnika (zaksięgowanie retrospektywne). Termin ten może zostać przedłużony zgodnie z art. 219.

2. Z wyjątkiem przypadków określonych w art. 217 ust. 1 akapit drugi i trzeci zaksięgowania retrospektywnego nie dokonuje się, gdy:

[...]

b) kwota należności prawnie należnych nie została zaksięgowana w następstwie błędu samych organów celnych, który to błąd nie mógł zostać w racjonalny sposób wykryty przez płatnika działającego w dobrej wierze i przestrzegającego przepis[ów] obowiązując[ych] w zakresie zgłoszenia celnego;

[...]".

4 Artykuł 220 ust. 2 lit b) kodeksu celnego został zmieniony ze skutkiem od dnia 19 grudnia 2000 r. rozporządzeniem nr 2700/2000 i stanowi, co następuje:

„kwota opłat celnych należnych zgodnie z przepisami prawa nie została wykazana w rachunkach w następstwie błędu samych organów celnych, który to błąd nie mógł zostać w racjonalny sposób wykryty przez osobę zobowiązaną do uiszczenia opłat

celnych działającą w dobrej wierze i przestrzegającą przepisów obowiązujących w zakresie zgłoszenia celnego.

Jeżeli preferencyjny status towaru potwierdzony został w ramach systemu współpracy administracyjnej z udziałem organów państwa trzeciego, wydanie przez te organy świadectwa, o ile stwierdzono jego nieprawidłowość, stanowi błąd, którego w racjonalny sposób nie można było wykryć w rozumieniu pierwszego akapitu.

Jednakże wydanie nieprawidłowego świadectwa nie stanowi błędu, jeżeli świadectwo zostało wystawione na podstawie niewłaściwego przedstawienia faktów przez eksportera, z wyjątkiem przypadku, gdy w szczególności jest oczywiste, że organy wydające świadectwo wiedziały lub powinny były wiedzieć, że towary nie spełniają warunków wymaganych do korzystania z preferencji.

Osoba odpowiedzialna za uiszczenie opłat celnych może powołać się na dobrą wiarę, jeżeli może udowodnić, że w okresie przedmiotowych operacji handlowych zachowała należytą staranność, aby upewnić się, czy spełnione zostały wszystkie warunki korzystania z preferencji.

Jednakże osoba odpowiedzialna za uiszczenie opłat celnych nie może powoływać się na dobrą wiarę, jeżeli Komisja opublikowała w Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich opinię wyrażającą uzasadnione wątpliwości w odniesieniu do prawidłowego stosowania uzgodnień preferencyjnych przez kraj korzystający".

Umowa między Wspólnotami Europejskimi a Republiką Estonii w sprawie liberalizacji handlu i ustanowienia środków towarzyszących

5 Umowa między Wspólnotą Europejską, Europejską Wspólnotą Energii Atomowej i Europejską Wspólnotą Węgla i Stali z jednej strony, a Republiką Estonii z drugiej

strony w sprawie liberalizacji handlu i ustanowienia środków towarzyszących, podpisana w dniu 18 lipca 1994 r. (Dz.U. L 373, str. 2, zwana dalej „umową o wolnym handlu") [tłumacznie nieoficjalne, podobnie jak wszystkie cytaty z tego dokumentu] zawiera protokół nr 3 w sprawie definicji pojęcia „produkty pochodzące" i metod współpracy administracyjnej, zmieniony decyzją nr 1/97 Wspólnego Komitetu Wspólnot Europejskich i Republiki Estonii z dnia 6 marca 1997 r. (Dz.U. L 111, str. 1, zwany dalej „protokołem nr 3").

6 Zawarty w tytule V, dotyczącym dowodów pochodzenia, art. 16 ust. 1 protokołu nr 3 zatytułowany „Wymogi ogólne" stanowi:

„1. Produkty pochodzące ze Wspólnoty przy przywozie do Estonii oraz produkty pochodzące z Estonii przy przywozie do Wspólnoty korzystają z postanowień umowy po przedstawieniu:

a) [...] świadectwa przewozowego EUR.1 (zwanego dalej „świadectwem EUR.1"), którego wzór jest zamieszczony w załączniku III;

[...]".

7 Artykuł 17 tego protokołu, zatytułowany „Procedura wystawiania świadectwa przewozowego EUR.1", zawiera ust. 3, mający następujące brzmienie:

„Eksporter występujący z wnioskiem o wystawienie świadectwa [...] EUR.1 jest zobowiązany do przedłożenia na każde żądanie organów celnych kraju wywozu, w którym wystawiane jest świadectwo [...] EUR.1, wszelkich odpowiednich

dokumentów potwierdzających status produktów pochodzących i spełnienia pozostałych wymogów niniejszego protokołu".

8 Zgodnie z art. 28 ust. 1 tegoż protokołu, zatytułowanym „Przechowywanie dowodów pochodzenia i dokumentów uzupełniających":

„Eksporter występujący o wystawienie świadectwa przewozowego EUR.1 przechowuje dokumenty określone w art. 17 ust. 3 przez okres co najmniej trzech lat".

9 Artykuł 32 protokołu nr 3, zatytułowany „Weryfikacja dowodów pochodzenia", stanowi:

„1. Weryfikacja dowodów pochodzenia po zwolnieniu towarów jest przeprowadzana wyrywkowo lub wtedy, gdy organy celne kraju przywozu mają uzasadnione wątpliwości co do autentyczności tych dokumentów, statusu pochodzenia danych towarów lub spełnienia innych wymogów tego protokołu.

[...]

3. Weryfikacji dokonują organy celne kraju wywozu. W tym celu mają one prawo zażądać przedstawienia wszelkich dowodów, przeprowadzić kontrolę ksiąg rachunkowych eksportera oraz każdą inną kontrolę, którą uznają za właściwą".

Postępowanie przed sądem krajowym i pytania prejudycjalne

10 W 1997 r. Hoogwegt International BV (zwana dalej „Hoogwegt") zakupiła partie masła od przedsiębiorstwa estońskiego AS Lacto Ltd. (zwanego dalej „Lacto"). Zostały one zgłoszone przy przywozie do Niderlandów przez Beemsterboer, agenta celnego działającego na rzecz Hoogwegt. Estonia została wskazana jako kraj pochodzenia towarów, które zostały zatem wprowadzone do swobodnego obrotu z zastosowaniem preferencyjnych stawek celnych na podstawie powyżej powołanej umowy o wolnym handlu. W celu wykazania pochodzenia masła każdemu zgłoszeniu celnemu towarzyszyło świadectwo EUR.1 wydane przez estońskie organy celne na wniosek Lacto.

11 W marcu 2000 r., w następstwie informacji o popełnieniu oszustwa dotyczącego masła wprowadzanego do obrotu w Unii Europejskiej i Estonii, delegacja powołana przez Komisję Wspólnot Europejskich we współpracy z krajowymi organami celnymi przeprowadziła kontrolę w tym zakresie.

12 W ramach dochodzenia ujawniono, że Lacto nie zachowało pierwotnych dokumentów potwierdzających pochodzenie wywożonego masła.

13 Decyzją z dnia 14 lipca 2000 r. inspektorat celny w Tallinie (Estonia) stwierdził nieważność świadectw EUR.1 i je cofnął. W następstwie odwołania wniesionego przez Lacto przed estońskie służby celne decyzja o cofnięciu tych świadectw została uznana za bezprawną ze względów formalnych.

14 Jako że pochodzenie masła nie mogło zostać wykazane, niderlandzkie władze celne dokonały retrospektywnego pobrania od Beemsterboer należności celnych. Ponieważ odwołanie, które wniosła ona na decyzje w sprawie określenia należności celnych zostało oddalone, Beemsterboer wniosła skargę do sądu krajowego.

15 W tych okolicznościach Gerechtshof te Amsterdam postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1) Czy art. 220 ust. 2 initio i lit. b) [...] [kodeksu celnego] w nowym brzmieniu może zostać zastosowany w okolicznościach, gdy powstanie długu celnego i pokrycie należności celnych po zwolnieniu towarów nastąpiło przed wejściem w życie tego przepisu?

2) Czy w razie twierdzącej odpowiedzi na pytanie pierwsze świadectwo EUR.1, którego nieprawidłowości nie można stwierdzić ze względu na niemożność potwierdzenia — w toku weryfikacji przeprowadzanej po zwolnieniu towarów — pochodzenia towarów, dla których świadectwo to zostało wystawione, przy czym jedynie z tej przyczyny odmawia się preferencyjnego traktowania towarów, jest »świadectwem nieprawidłowym« w rozumieniu art. 220 ust. 2 initio i lit. b) [kodeksu celnego], a jeżeli tak nie jest — czy zainteresowany podmiot może skutecznie powołać się na ten przepis?

3) W razie twierdzącej odpowiedzi na pytanie drugie, na kim spoczywa ciężar dowodu, że świadectwo zostało wystawione na podstawie niewłaściwego przedstawienia faktów przez eksportera, lub kto musi dowieść, że organ wystawiający świadectwo [EUR.1] ewidentnie wiedział lub powinien wiedzieć, że towary nie spełniają warunków wymaganych do korzystania z preferencji?

4) Czy w razie przeczącej odpowiedzi na pytanie pierwsze zainteresowany podmiot może skutecznie powołać się na art. 220 ust. 2 initio i lit. b) [...] [kodeksu celnego] w brzmieniu obowiązującym do dnia 19 grudnia 2000 r., w przypadku gdy po zwolnieniu towarów nie można stwierdzić, czy organy celne zasadnie wystawiły w tamtym okresie świadectwo EUR.1?".

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie pytania pierwszego

16 Swym pierwszym pytaniem sąd krajowy zwraca się do Trybunału o wyjaśnienie, czy art. 220 ust. 2 lit. b) kodeksu celnego w brzmieniu nadanym mu rozporządzeniem nr 2700/2000 ma zastosowanie do długu celnego, którego powstanie i retrospektywne pokrycie nastąpiły przed wejściem w życie tego rozporządzenia.

17 Rząd niderlandzki, inspektor i rząd włoski stwierdzają, że na to pytanie należy udzielić odpowiedzi przeczącej. Przypomniawszy zasady zastosowania ratione temporis materialnych przepisów prawa wspólnotowego, rząd niderlandzki twierdzi, że art. 220 ust. 2 lit. b) kodeksu celnego stanowi zwykły przepis materialny, i wywodzi z tego, że nie może on mieć retroaktywnego skutku. Rząd włoski podnosi, że art. 220 ust. 2 lit. b) kodeksu celnego w nowym brzmieniu ma zastosowanie wyłącznie do długów, które powstały po dniu 19 grudnia 2000 r., będącym datą wejścia w życie rozporządzenia nr 2700/2000.

18 Komisja proponuje, by na pytanie pierwsze odpowiedzieć twierdząco, i przypomina, że w świetle uzasadnienia podanego w pracach przygotowawczych dotyczących

rozporządzenia nr 2700/2000 przepisy, które zostały dodane do art. 220 ust. 2 lit. b) kodeksu celnego, miały raczej na celu doprecyzowanie jego brzmienia dla wzmocnienia pewności prawa niż jego modyfikację. Zdaniem Beemsterboer nowe brzmienie art. 220 kodeksu celnego stanowi wyjaśnienie zasady istniejącej przed dniem 19 grudnia 2000 r., a w konsekwencji należy je stosować retroaktywnie.

19 Należy przypomnieć, że w świetle utrwalonego orzecznictwa przepisy proceduralne mają zastosowanie do wszystkich postępowań zawisłych w momencie ich wejścia w życie [zob. wyroki z dnia 6 lipca 1993 r. w sprawach połączonych C-121/91 i C-122/91 CT Control (Rotterdam) i JCT Benelux przeciwko Komisji, Rec. str. I-3873, pkt 22, z dnia 7 września 1999 r. w sprawie C-61/98 De Haan, Rec. str. I-5003, pkt 13, z dnia 14 listopada 2002 r. w sprawie C-251/00 Illumitrónica, Rec. str. I-10433, pkt 29, oraz z dnia 1 lipca 2004 r. w sprawach połączonych C-361/02 i C-362/02 Tsapalos i Diamantakis, Zb.Orz. str. I-6405, pkt 19].

20 W tym względzie należy stwierdzić, że w zakresie, w jakim art. 220 ust. 2 lit. b) kodeksu celnego określa przesłanki zwolnienia podmiotu zobowiązanego do uiszczenia należności celnych z retrospektywnego pobrania należności celnych przywozowych w konsekwencji błędu organów celnych, stanowi on przepis materialny. W konsekwencji przepis ten nie powinien co do zasady być stosowany do okoliczności zaistniałych przed jego wejściem w życie.

21 Jednakże wspólnotowe przepisy materialne mogą wyjątkowo być interpretowane jako odnoszące się do okoliczności zaistniałych przed ich wejściem w życie w zakresie, w jakim w świetle ich brzmienia, celu lub struktury jest oczywiste, że musi im zostać nadany taki skutek (zob. wyroki z dnia 12 listopada 1981 r. w sprawach połączonych od 212/80 do 217/80 Salumi i in., Rec. str. 2735, pkt 9, z dnia 15 lipca 1993 r. w sprawie C-34/92 GruSa Fleich, Rec. str. I-4147, pkt 22, oraz z dnia 24 września 2002 r. w sprawach połączonych C-74/00 P i C-75/00 P Falck i Acciaierie di Bolzano przeciwko Komisji, Rec. str. I-7869, pkt 119).

22 Należy zauważyć, że w świetle motywu jedenastego preambuły do rozporządzenia nr 2700/2000 zmiana art. 220 ust. 2 lit. b) kodeksu celnego miała na celu zdefiniowanie w poszczególnych przypadkach uzgodnień preferencyjnych pojęć błędu organów celnych i dobrej wiary podmiotu odpowiedzialnego za uiszczenie należności celnych. Zatem nie dokonując zmian co do meritum, przepis ten ma na celu wyjaśnienie powyżej wskazanych pojęć, które występowały już w pierwotnej wersji tegoż art. 220 i zostały sprecyzowane w orzecznictwie Trybunału (zob. w szczególności wyroki z dnia 14 maja 1996 r. w sprawach połączonych C-153/94 i C-204/94 Faroe Seafood i in., Rec. str. I-2465, pkt 92 i 97, z dnia 19 października 2000 r. w sprawie C-15/99 Sommer, Rec. str. I-8989, pkt 35–37, postanowienie z dnia 11 października 2001 r. w sprawie C-30/00 Wiliam Hinton & sons, Rec. str. I-7511, pkt 68–73, i ww. wyrok w sprawie Illumitrónica, pkt 42 i 43).

23 W konsekwencji należy stwierdzić, że nowy tekst art. 220 ust. 2 lit. b) kodeksu celnego ma zasadniczo charakter interpretacyjny oraz że należy go stosować do okoliczności zaistniałych przed jego wejściem w życie.

24 Jednakże tak określony skutek przepisu prawa materialnego nie może pozostawać w sprzeczności z podstawowymi zasadami Wspólnoty, w szczególności z zasadą pewności prawa i ochrony uzasadnionych oczekiwań, w świetle których ustawodawstwo wspólnotowe musi być jasne i przewidywalne dla podmiotów prawa (zob. podobnie ww. wyrok w sprawie Salumi i in., pkt 10, wyrok z dnia 10 lutego 1982 r. w sprawie 21/81 Bout, Rec. str. 381, pkt 13, wyrok w ww. sprawie GruSa Fleisch, pkt 22 oraz wyrok z dnia 26 kwietnia 2005 r. w sprawie C-376/02 „Goed Wonen", Zb.Orz. str. I-3445, pkt 33).

25 W tym zakresie należy po pierwsze zauważyć, że z art. 1 oraz uzasadnienia zmienionego projektu rozporządzenia (WE) nr 2700/2000 Parlamentu Europej-

skiego i Rady z dnia 16 listopada 2000 r. zmieniającego rozporządzenie Rady nr 2913/92 [dokument COM(99) 236 wersja ostateczna] wynika, że nowy tekst art. 220 ust. 2 lit. b) kodeksu celnego służy wzmocnieniu pewności prawa poprzez podział ryzyka niepewności między importera i system oraz sprecyzowanie obowiązków organów celnych. Po drugie, jak stwierdził rzecznik generalny w pkt 32 swej opinii, nowy tekst wzmacnia ochronę uzasadnionych oczekiwań zainteresowanych podmiotów gospodarczych w przypadku błędu organów celnych w zakresie preferencyjnego statusu towarów pochodzących z państw trzecich.

26 Tak więc ani zasada pewności prawa, ani zasada ochrony uzasadnionych oczekiwań nie sprzeciwiają się zastosowaniu omawianego przepisu do okoliczności zaistniałych przed jego wejściem w życie.

27 W świetle powyższego na przedstawione pytanie należy odpowiedzieć, że art. 220 ust. 2 lit. b) kodeksu celnego w brzmieniu nadanym rozporządzeniem nr 2700/2000 ma zastosowanie do długu celnego, którego powstanie i retrospektywne pokrycie nastąpiły przed wejściem w życie tego rozporządzenia.

W przedmiocie pytania drugiego

28 Pytanie drugie dzieli się na dwie części. W pierwszej części tego pytania sąd krajowy dąży zasadniczo do ustalenia, czy w zakresie, w jakim po przeprowadzeniu weryfikacji po zwolnieniu towarów pochodzenie towarów, dla których wystawiono świadectwo EUR. 1, nie może już zostać potwierdzone, świadectwo to jest

„świadectwem nieprawidłowym" w rozumieniu art. 220 ust. 2 lit. b) kodeksu celnego w brzmieniu nadanym rozporządzeniem nr 2700/2000. W drugiej części tego pytania sąd krajowy dąży do ustalenia, czy w przypadku odpowiedzi przeczącej podmiot zainteresowany może skutecznie powołać się na ten przepis.

29 Na wstępie należy przypomnieć, że z postanowień protokołu nr 3 wynika, że produkty pochodzące ze Wspólnoty lub z Estonii korzystają z preferencyjnego traktowania przewidzianego w tej umowie na podstawie świadectwa przewozowego EUR.1, które stanowi dowód pochodzenia.

30 Jednakże na podstawie art. 32 tego protokołu możliwe jest przeprowadzenie po zwolnieniu towarów weryfikacji dowodów pochodzenia, gdy organy celne kraju przywozu mają uzasadnione wątpliwości co do autentyczności tych dokumentów, statusu pochodzenia towarów lub wypełnienia innych wymogów tego protokołu.

31 Z postanowienia odsyłającego wynika, że w wyniku przeprowadzonej w Lacto weryfikacji po zwolnieniu towarów ujawniono, że ten ostatni nie przechowywał pierwotnych dokumentów świadczących o statusie pochodzenia towarów i że na podstawie dostępnych informacji nie można było ustalić pochodzenia masła, którego wywozu dokonał Lacto.

32 W tym zakresie Trybunał orzekł wcześniej, że celem weryfikacji po zwolnieniu towarów jest sprawdzenie prawidłowości pochodzenia wskazanego w wystawionym wcześniej świadectwie EUR.1 (wyroki z dnia 7 grudnia 1993 r. w sprawie C-12/92 Huygen i in., Rec. str. I-6381, pkt 16, oraz z dnia 17 lipca 1997 r. w sprawie C-97/95 Pascoal & Filhos, Rec. str. I-4209, pkt 30).

33 Osoba zobowiązana do uiszczenia należności celnych nie może opierać uzasadnionych oczekiwań co do prawidłowości świadectwa EUR.1 na okoliczności wstępnego przyjęcia tego świadectwa przez organy celne państwa członkowskiego, ponieważ czynności tych służb w ramach wstępnej akceptacji świadectw nie stanowią przeszkody dla przeprowadzenia późniejszych weryfikacji (ww. wyrok w sprawie Faroe Seafood i in., pkt 93).

34 Zatem gdy weryfikacja po zwolnieniu towarów nie pozwala na potwierdzenie wskazanego w świadectwie EUR.1 pochodzenia towaru, należy stwierdzić, że jego pochodzenie jest nieznane i że wobec tego świadectwo EUR.1 i preferencyjne stawki celne zostały zastosowane bezzasadnie (ww. wyroki w sprawie Huygen i in., pkt 17 i 18 oraz Faroe Seafood i in., pkt 16).

35 W tych okolicznościach na część pierwszą pytania drugiego należy odpowiedzieć w ten sposób, że w zakresie, w jakim w następstwie przeprowadzenia weryfikacji po zwolnieniu towarów nie może zostać potwierdzone wskazane w świadectwie EUR.1 pochodzenie towarów, świadectwo to musi zostać uznane za „świadectwo nieprawidłowe" w rozumieniu art. 220 ust. 2 lit. b) kodeksu celnego w brzmieniu nadanym rozporządzeniem nr 2700/2000.

36 W świetle odpowiedzi na część pierwszą pytania drugiego nie ma potrzeby udzielania odpowiedzi na część drugą tego pytania.

W przedmiocie pytania trzeciego

37 Pytanie trzecie dotyczy wykładni akapitu trzeciego art. 220 ust. 2 lit. b) kodeksu celnego w brzmieniu nadanym rozporządzeniem nr 2700/2000.

38 W pierwszej kolejności sąd krajowy dąży do ustalenia, na kim spoczywa ciężar dowodu, że świadectwo EUR.1 zostało wystawione na podstawie niewłaściwego przedstawienia faktów przez eksportera.

39 W tym zakresie należy stwierdzić, że zgodnie z tradycyjnymi zasadami podziału ciężaru dowodu to do organów celnych, które pragną powołać się na art. 220 ust. 2 lit. b) akapit trzeci initio kodeksu celnego w celu przystąpienia do retrospektywnego pokrycia długu celnego, należy przedstawienie — w celu uzasadnienia ich żądań — dowodu, że wystawienie nieprawidłowych świadectw nastąpiło na skutek niewłaściwego przedstawienia faktów przez eksportera.

40 Jednakże z ustaleń sądu krajowego zawartych w postanowieniu odsyłającym wynika, że w niniejszej sprawie organy celne nie miały możliwości wykazania, że informacje przedstawione do celów wystawienia świadectwa EUR.1 były prawidłowe bądź nieprawidłowe, gdyż eksporter nie zachował u siebie dokumentów stanowiących dowody w tym zakresie, pomimo wynikającego z art. 28 ust. 1 protokołu nr 3 obowiązku przechowywania przez okres co najmniej trzech lat odpowiednich dokumentów potwierdzających pochodzenie omawianych produktów.

41 Na podmiotach gospodarczych ciąży obowiązek podjęcia w ramach ich stosunków umownych kroków niezbędnych do uchronienia się przed zagrożeniem dochodzenia retrospektywnego pokrycia należności celnych (ww. wyrok w sprawie Pascoal & Filhos, pkt 60).

42 Ponadto dla osiągnięcia celu weryfikacji przeprowadzanej po zwolnieniu towarów, polegającego na sprawdzeniu autentyczności i prawidłowości świadectwa EUR.1, to na podmiocie zobowiązanym do uiszczenia należności celnych spoczywa ciężar dowiedzenia, że rzeczone świadectwa zostały wystawione przez organy państwa trzeciego na podstawie właściwego przedstawienia faktów.

43 W każdym razie jest bezsporne, że Wspólnota Europejska nie może ponosić szkodliwych konsekwencji nieprawidłowych działań dostawców importerów (ww. wyrok w sprawie Pascoal & Filhos, pkt 59).

44 W drugiej kolejności sąd krajowy dąży do ustalenia, na kim spoczywa ciężar dowodu, że organy celne, które wydały świadectwo EUR.1, ewidentnie wiedziały lub powinny wiedzieć, że towary nie spełniają warunków wymaganych do korzystania z preferencji.

45 W tym względzie wystarczy stwierdzić, że ciężar wykazania, że było oczywiste, że organy, które wydały rzeczone świadectwo, ewidentnie wiedziały lub powinny wiedzieć, że towary nie spełniają warunków wymaganych do korzystania z preferencji, spoczywa na podmiocie powołującym się na wyjątek zawarty w art. 220 ust. 2 lit. b) akapit trzeci in fine kodeksu celnego.

46 W świetle powyższych rozważań na pytanie trzecie należy odpowiedzieć w ten sposób, że na podmiocie powołującym się na akapit trzeci art. 220 ust. 2 lit. b) kodeksu celnego w brzmieniu nadanym rozporządzeniem nr 2700/2000 ciąży obowiązek przedstawienia dowodów niezbędnych dla uwzględnienia jego roszczeń. Zatem co do zasady na organach celnych powołujących się na rzeczony art. 220 ust. 2 lit. b) akapit trzeci initio w celu dokonania retrospektywnego pobrania należności celnych ciąży obowiązek przedstawienia dowodu, że wydanie nieprawidłowych świadectw było konsekwencją niewłaściwego przedstawienia faktów przez eksportera. Jednak jeżeli w następstwie zaniedbania, za które odpowiedzialność ponosi wyłącznie eksporter, organy celne nie mogą przedstawić niezbędnych dowodów, że świadectwo EUR.1 zostało wystawione na podstawie właściwego lub niewłaściwego przedstawienia faktów przez eksportera, na podmiocie zobowiązanym do uiszczenia należności celnych ciąży obowiązek wykazania, że rzeczone świadectwo zostało wydane przez organy celne państwa trzeciego na podstawie właściwego przedstawienia faktów.

W przedmiocie pytania czwartego

47 Mając na uwadze odpowiedź udzieloną na pytanie pierwsze, zbędne jest udzielanie odpowiedzi na pytanie czwarte.

W przedmiocie kosztów

48 Dla stron postępowania przed sądem krajowym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed tym sądem, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż poniesione przez strony postępowania przed sądem krajowym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (druga izba) orzeka, co następuje:

1) **Artykuł 220 ust. 2 lit. b) rozporządzenia Rady (EWG) nr 2913/92 z dnia 12 października 1992 r. ustanawiającego Wspólnotowy kodeks celny w brzmieniu zmienionym rozporządzeniem (WE) nr 2700/2000 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 listopada 2000 r. ma zastosowanie do długu celnego, którego powstanie i retrospektywne pokrycie nastąpiły przed wejściem w życie tego rozporządzenia.**

2) **W zakresie, w jakim w następstwie przeprowadzenia weryfikacji po zwolnieniu towarów nie może zostać potwierdzone wskazane w świadectwie EUR.1 pochodzenie towarów, świadectwo to musi zostać uznane za „świadectwo nieprawidłowe" w rozumieniu art. 220 ust. 2 lit. b) rozporządzenia nr 2913/92 w brzmieniu nadanym rozporządzeniem nr 2700/2000.**

3) **Na podmiocie powołującym się na akapit trzeci art. 220 ust. 2 lit. b) kodeksu celnego w brzmieniu nadanym rozporządzeniem nr 2700/2000 ciąży obowiązek przedstawienia dowodów niezbędnych dla uwzględnienia jego roszczeń. Zatem co do zasady na organach celnych powołujących się na rzeczony art. 220 ust. 2 lit. b) akapit trzeci initio w celu dokonania retrospektywnego pobrania należności celnych ciąży obowiązek przedstawienia dowodu, że wydanie nieprawidłowych świadectw było konsekwencją niewłaściwego przedstawienia faktów przez eksportera. Jednakże jeżeli w następstwie zaniedbania, za które odpowiedzialność ponosi wyłącznie eksporter, organy celne nie mogą przedstawić niezbędnych dowodów, że świadectwo EUR.1 zostało wystawione na podstawie właściwego lub niewłaściwego przedstawienia faktów przez eksportera, na podmiocie zobowiązanym do uiszczenia należności celnych ciąży obowiązek wykazania, że rzeczone świadectwo zostało wydane przez organy celne państwa trzeciego na podstawie właściwego przedstawienia faktów.**

Podpisy